

בת חן

קבוצת חשיבה לנשים חרדיות עובדות

בס"ד, גליון מספר 11, תמוז תשע"א

חן המקום

רינה פלדהיים

יש שאחר עושה מעשה, ואנו אומרים בלבנו: מה רבותא היא, אף אנו יכולים היינו לעשותו. לא נשאו ליבו יותר מאחרים, אלא שהקדים ועשה.

וכגון מעשה פנחס: "והלא שבטים מבזין אותו, ראיתם בן פוטי זה, בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים" (סוטה מג). לומר, אף אנו יכולים היינו לקנא לשם, אלא שבא זה וקידמנו.

בא הכתוב וגילה, כי יש שאיש אחד מוציא מן הכוח אל הפועל את נטייתם החבויה של אחרים, מגלה את רצונם העלום, הלא-מודע. יש שמעשה אחד מצית בלב רואיו הרגש והתעוררות והשתוקקות אל המעשה ההוא, עד כי נדמה להם שאף הם יכולים היו לעשותו.

זהו יותר ממה שאנו נוהגים לכנות דוגמא אישית, או מודל לחיקוי. זו פעולתו של איש ישראל על כלל ישראל, כדרך שפעל פנחס בקנאתו.

"ויש לפרש הכתוב 'בקנאו את קנאתי בתוכם', כי פנחס פעל קנאת ה' בלב כל ישראל, ולכן היו כולם מוכנים לזה, ושאלו למה לקח לו פנחס זאת" (שפת אמת פנחס תרמ"ב).

עד כדי כך נעורו ההרגש והתעוררות הקנאה בתוכם, מתוך קנאתו של פנחס. עד כדי כך נתגלה מתוך כך רצונם לקנא להשם, עד כדי שראו את עצמם כביכול מסוגלים לאותו מעשה, אלא שבא זה וקידמם.

זכנו, שיהיו מעשינו כלים לעורר את כוחם של ישראל.

ועוד זכנו, להכין את לבנו להתבוננות ולהתעוררות הבאה מכוח מעשיהם של אחרים.

יש כתובת

אז, לא נולד אהתעסק מכך.
כשהמורח סביבנו מאריכות את שנת
הבוקר, או אורצות בקפידה עוצאת
מושקעות, או יוצאת אימי עיון בצפון, מה
אנחנו אומרות לעצמנו?

נולד אהצכיר לעצמנו את דברי רבנו בני
בשער הביטגון:

"וימי שמוצא במדינתו וטבעו כוסף או
מלאכה מהמלאכה, ויהיה גופו ראוי לה,
ויוכל אסכול את טרחה, יצר עויה וישימ
אתה סביב אהבאת מצונו, ויסכול מתקנה
ומריכותה".

כא אגת מאיתנו בהרה במקצוע ככאי
אהשגזאתה בענייני פניסה. אכל מקצוע,
מתקו ומריכותו. ארצעים של גולשה, נכין
לעצמנו רשימה של "מתקו של המקצוע"
שנו, וכך יקא עזינו לקבל גם את "מריכותו".

batchen30@gmail.com

שילוב הצרכים הבסיסיים להיות אינדבידואליסט מחד, ומאידך להיות שייך לכלל, בונה את צורת האדם.

בסדר חיי האדם, בין בצורתם כלפי חוץ ובין בתוך לבו, אנו מוצאים שני יסודות שונים: הכלליות, והפרטיות. מצד הפרטיות אדם חי לעצמו ודואג לעצמו, בין בצרכיו ושיאפוטיו הגופניים, ובין בהרגש אחריותו על נפשו בענינים רוחניים; מצד הכלליות הוא מרגיש אחריות על, וכלפי, הציבור, מרגיש עצמו כחלק של דבר כללי, "המין האנושי", ושל חלק ממנו, האומה, ולא כדבר בפני עצמו. אילו נמצאת באדם, רק אחת משתי הנטיות הללו, לא היה האדם בסוג אדם: אם לא הכלליות, היה איש את רעהו חיים בולע, כחיות טורפות וגרוע מהן; אם לא הפרטיות, בטלו השאיפה והמרץ הפרטיים, בין בענינים גופניים בין ברוחניים, ולא היתה אישיות ליחידי המין האנושי יותר מאשר יש לנמלות, שאצלן הפרט כמעט רק כמו אבר של הכלל.

אם נבראנו לחיות בחברה אחת, כללית, למה ניתנה לנו פרטיות, שהיא מוטבעת בנו ככא שאי אפשר לעקור אותה מעצמותנו בכל אמצעים שננסה להשתמש בהם? ואם כל אדם עולם בפני עצמו, למה אינו חי גם בעולם בפני עצמו, בלי שיעבודים לאחרים ומניעות מאחרים?

אמנם נראה בזה כוונה עמוקה יסודית. כי האדם נברא לא רק להשלים את עצמו, אלא גם להשפיע לזולתו. וזה במה שנברא האדם "בצלם אלוקים", והיינו שהמידות הטובות שנבראו באדם בכה, דומות למידות העליונות שבהם מתגלה הקב"ה לברואיו... שהוא יתברך נותן מציאות וכח לנבראיו, ומטיב להם בכל מיני הטבות. ולכן עיקר שלימות האדם להתדמות בזה ליוצרו ולהיות משפיע לאחרים. אהבת הבריות, היא החפץ להשפיע; מעשה חסד, על כל בחינותיה וסעיפיה, היא השפעה במעשה. וכל זה הוא אפשר רק ע"י הסדר הזה, שיהיה המין האנושי חלוק לפרטים, שכל פרט מהם ירגיש את עצמו לנמצא בפני עצמו, שאינו מוכרח להיות שייך להכלל אלא שהוא מרגיש חיוב לידבק עם הכלל כי רק ע"ז יוכל האדם לגלות ענין ההשפעה, היינו נתינה מעצמו לזולתו. זה צורך הפרטיות; ומאידך גיסא צריך שתמצא הכלליות עמוק בתוך תוכו של אדם, שאם לא היא, לא היה עולה על דעתו כלל להתחסד עם זולתו.

הכלליות מקשרת את כל באי עולם זה עם זה, ברשת מקפת כל של יחסים של הצטרפות- ואחריות- הדדיות. כל ישראל ערבים זה לזה וכולם אחראים על העולם... ומפני שהם תלויים זה בזה, על כן התיחסותם ומעשיהם זה לזה עושים רושם. כל מבחין בכוחות הנפש יוכל לראות, שמי שמתעניין בחברו להיטיב לו, חוץ מכל גמול שיגיע לו בזה ובבא, כבר שכרו אתו מתוך מעשה החסד עצמו. אותה התחברות שהוא בחר להרגישה, כמו שהיא מביאתו להטיב עם חברו, כך מביאתו לשמוח בטובת חברו כאילו היא טובתו. הרי שהנותן את ליבו לאחרים, אדרבא לבו מתרחב להרגיש כל נועם שבחיים של כמה בני אדם כאחת... כשם שבשעת מעשה הוא נותן עצמו לגמרי אליהם, כך לבסוף ירגיש אושר שאין לשער, שהטיב לעצמו כל כך.

ענין לענות בו

מתלבה אחרת
הרב ר. שליט"א,
מומחה בהסברה וקירוב

“במה אתם יהודיים?”

מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא” (סנהדרין לח.).

האם אנחנו לא חונקים את הייחודיות הראויה הזו במכבש האחדות.

התשובה רמוזה במקור השאלה. בעיון במשנה שהבאנו לעיל מבואר שהייחודיות של האדם יונקת מייחודיותו של אדם הראשון. דבר יסודי נאמר כאן, ערך הייחודיות אינה בגלל השונות בינינו לבדה, אלא דוקא בגלל שבאנו ממקור אחד אנחנו יכולים להתהדר בייחודיותנו.

אינדידואליזם מודרני מדגיש את אופיו המיוחד של האדם, כשרונותיו, מראהו, אבל אחרי הכל אין ערך לייחודיותו, וכי מה היה העולם חסר אם היה לי אופי אחר או צבע שיער אחר. ממילא העולם הוא קליידוסקופ בתנועה מתמדת, בו אנחנו רודפים אחרי כתמי צבע ושברי קולות, מתפעלים ומתייאשים חליפות, ללא מהלך וללא כיוון, והאדם הפרטי נמערך לא תחת כובד משקלן של הממלכות והארגונים אלא בעיקר תחת חוסר המשמעות ואי הסדר של המציאות. הכרך הנורא, העמוס לעייפה באינדידואליות, דוקא שם הוא המקום בו נעלם האדם, נבלע בשקעים העמוקים בין גורדי השחקים שצפים על העיר הגדולה.

כך נותרת הייחודיות תכונה שערכה מפוקפק, וכי מה יהיה העולם נחסר אם אהיה זהה לאחרים. וכשאישי אינו קורא בשמי, אזי השם הפרטי מיותר.

דוקא בגלל שאנחנו יחידה אחת, באים ממקור אחד, אז ייחודיותו של כל פרט בתוך הפסיפס השלם היא משמעותית, כי אז הכלל כולו צריך את אותה ייחודיות. בלעדיה הגוף כולו חסר את הגוון המסוים שאני צריך להשלים. כך קורא אלי הכלל כולו לבוא ולבטא את ייחודיותי הנצרכת לו על מנת לנגן את הסימפוניה כולה.

לכן מדה מסוימת של אחידות אינה סתירה לייחודיות אלא מעצימה אותה. היחיד והיחד ירדו כרוכים לעולם.

פעמים רבות הוטחה השאלה “במה אתם יהודיים” בפני הציבור החילוני, אבל השאלה בנוסח ההונגרי “במה אתם יהודיים” משוגרת בכיוון הנגדי. חיצו הטענה הזו אינם מופנים כל כך כלפי ציבור הנשים, כלפיהן יש ארסנל טענות אחרות, אבל על כתפיהן מוטל גם עול המענה לשאלה המעמיקה עד מאוד, מדוע הציבור החרדי, על המוני חליפותיו וכובעיו, נראה כמו עדר.

יכולים היינו לפטור את השאלה כבעיה קוסמטית. מה לעשות, טכנולוגיית צילומי הצבע בעיתונות היומית עדיין אינה מפותחת דיה. כך שתמונות האברכים בהפגנות-לוויית-חתונות (בסדר תדירות יורד), שהן המפגש המשמעותי ביותר של העם היושב בציון עם ה“ציבור החרדי”, אינן מדגישות את המגוון הרב של צבעי החליפות, על הקשת הרחבה משחור-מט דרך שחור-כחול ועד לכחול-שחור-כהה, והבערות של צורך התקשורת הממוצע אינה מאפשרת לו להבחין בין חולצה לבנה יוקרתית שמביאה את העולם לגאולה (במלעיל), לבין סתם חולצה לבנה מהמכירה השכונתית.

אבל האמת שגם אנחנו, שמכירים את גווייה הרבים של כתונת הפסים הכהה של יוסף הצדיק, קצת מוטרדים מהביקורת הבאה מבחוץ, מחלחלת אל שולי המחנה, ומעוררת אי נחת אפילו אצל מי שלא קורא את העיתונות הבלתי ראויה בעליל. זה באמת נראה עדר, אחיד, צפוף. האם אמנם יש משהו באחידות הזו שהוא יותר מסתם צורת לבוש. האם גם המנהגים, סדר היום, הקהילתיות, מצביעים על אותה מגמה עדרית, והאם אמנם אנחנו מוותרים על פירותיו של ה“אינדידואליזם”.

ולמרות שהמלה הלועזית היא ארוכה וזרה, אבל הרי את ההכרה בייחודיותו של האדם החדרנו דוקא אנו לתרבות העולמית. בעולם שבו היה הפרט נמחק תחת כובד משקלן של אלים ואלוהים, טענה תורתנו כי תווי פניהם של בני האדם שונים הואיל והאדם נושא בתוכו ערך של עולם שלם, וערך זה אינו מתקיים בעצם היותו אדם חי, אלא בייחודיותו. “לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל

אישיות החותרת להיות קשובה לייחודיות שלה צריכה בסיס, שהוא המחויבות למשפחה. רק מי שמבין שלכל אדם יש נקודת מוצא, יכול למצוא את דרכו הייחודית לכתוב את הפרק הבא. ומי שמושג המשפחה אינו העוגן של חייו, מי שרוצה להוביל את ספינת אישיותו לבדו כמו גיבור מיתולוגי אמיץ, מוצא אותה עד מהרה נסחפת בזרם, ואט אט הוא שוכח לשם מה יצא למסע, ומי הוא זה הניבט אליו מן הראי.

שוב אנחנו מוצאים את הייחודיות תלויה בצירוף אל ה"יחד". למעלה עסקנו ב"יחד" הקהילתי או הלאומי, וכאן ב"יחד" המשפחתי. אלו המושגים שחותר איש המערב המודרני לטשטש במסעו לעבר גן העדן המובטח של הייחודיות, ועם אובדנם של אלו הולכת המטרה ומתרחקת, והוא נוסע לאחור.

זו תשובה מנומקת. אבל בצידה יש מקום גם למתקפה קלה.

במדרש (תנא דבי אליהו פכ"ח) מבואר שעשרת הדברות בנויות בהקבלה של חמש כנגד חמש, באופן ש"כבד את אביך ואת אמך", הוא כנגד "לא תחמוד", ואומר המדרש "ללמדך אם יש לו לאדם ואינו מכבד וזן ומפרנס את אביו ואמו כאילו הוא חומד את ממון של אחרים כל ימיו לפני המקום".

עומק העניין הוא שכיבוד אב ואם הוא ההכרה של האדם שיש לו מקום מסוים בעולם. כאן נולדת, כאן נוצקו יסודות אישיותך, מכאן עליך להמשיך. מי שאינו מכבד ומכיר את מקומו המסוים, ומנסה להתחיל הכל מהתחלה, לעולם הוא מחפש זהות, וכשם שהוא מחפש זהות, כך הוא לעולם לוטש עיניים אל כל מה שצץ בשדה הראייה שלו. לכן מי שאינו מכבד את אביו ואמו כאילו חומד ממון אחרים כל ימיו.

כאן עובדים

חשבון האימייל של בת חן מוצף בפניות ובהזמנות להצטרף לרשתות שונות.

לא, אין מדובר בפניות שלכן לבת חן. ההזמנות נשלחות אוטומטית, מהכתובת שלכן, לכל מי שנמצא ברשימת התפוצה שלכן. האם זה מה שנקרא "רשתות חברתיות"?

מאפיין את ההזמנות:

- פנייה ידידותית (יותר מדי ידידותית) - רק לחשוב שגם המזכיר בישיבה הקטנה של הבן, וגם סוכן הביטוח שלך עלולים לקבל ממך אותה פנייה בדיוק).

- מי שלא מכיר את המנגנון לעומקו (למשל אני) בטוח שאת יזמת באופן פעיל את הפניה אלי.

- אם לא נענית לפנייה - ניסיונות חוזרים לשכנע אותי להצטרף לקבוצה (בעברית: נודניק). הנה רשימה חלקית של הקבוצות, כפי שהעתיקתי מחשבון בת חן: Netlog, Quepasa, ShoppoBag, BlogSpot, Shtyle, Shopittome, Facebook ועוד.

אז מה עושים?

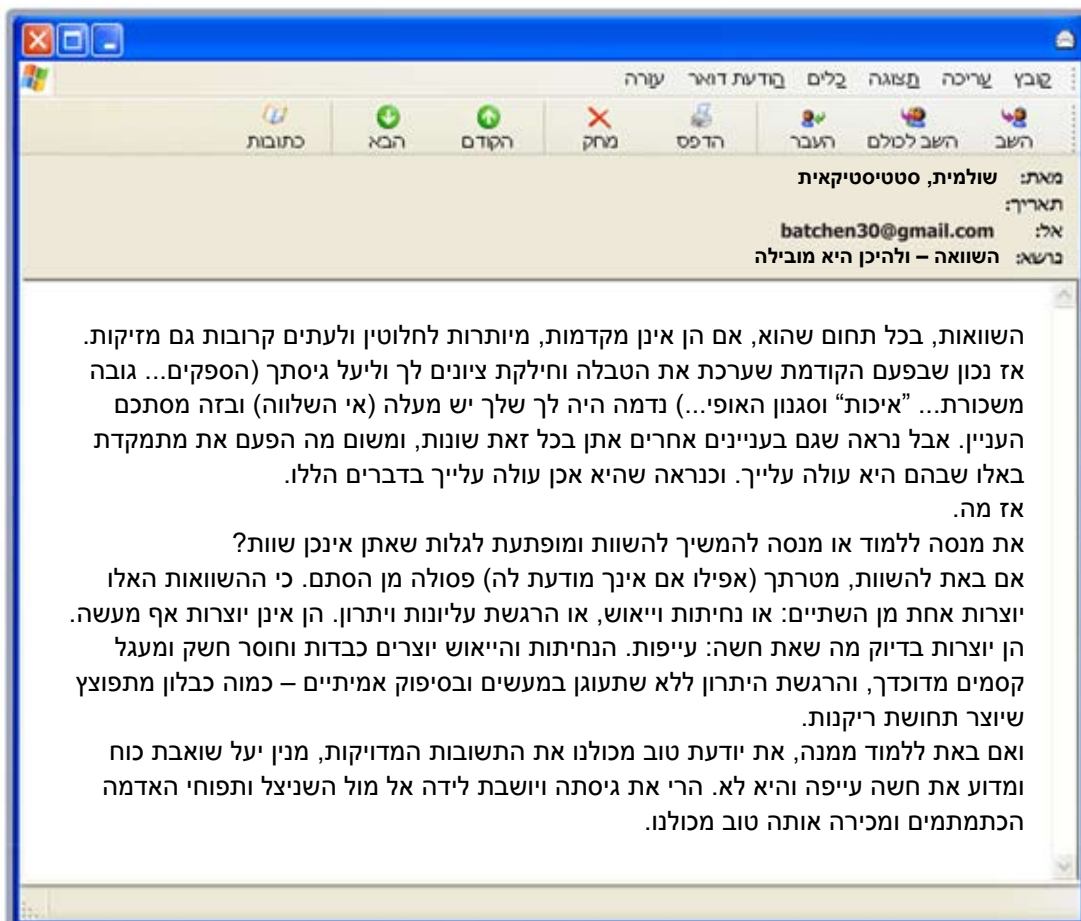
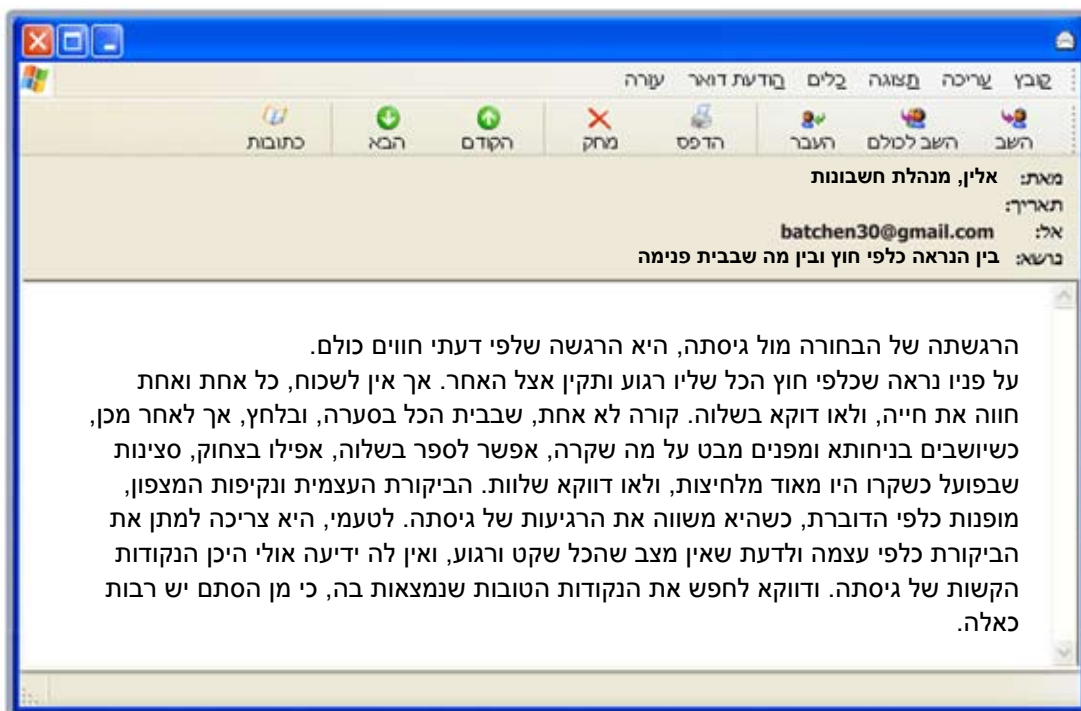
לפני מעשה - חושבים קצת לפני שנרשמים. יש אלף סיבות לא להירשם, ורק אחת מהן תיארנו כאן.

לאחר מעשה - שוברים את הראש איך להפסיק את הפניות האוטומטיות לכל העולם.

”ואיך תמיד זורמת ממנה איזו שלווה, שאומרת: השתדלתי לעשות מה שצריך. לא הכל מושלם, אבל השתדלתי“.

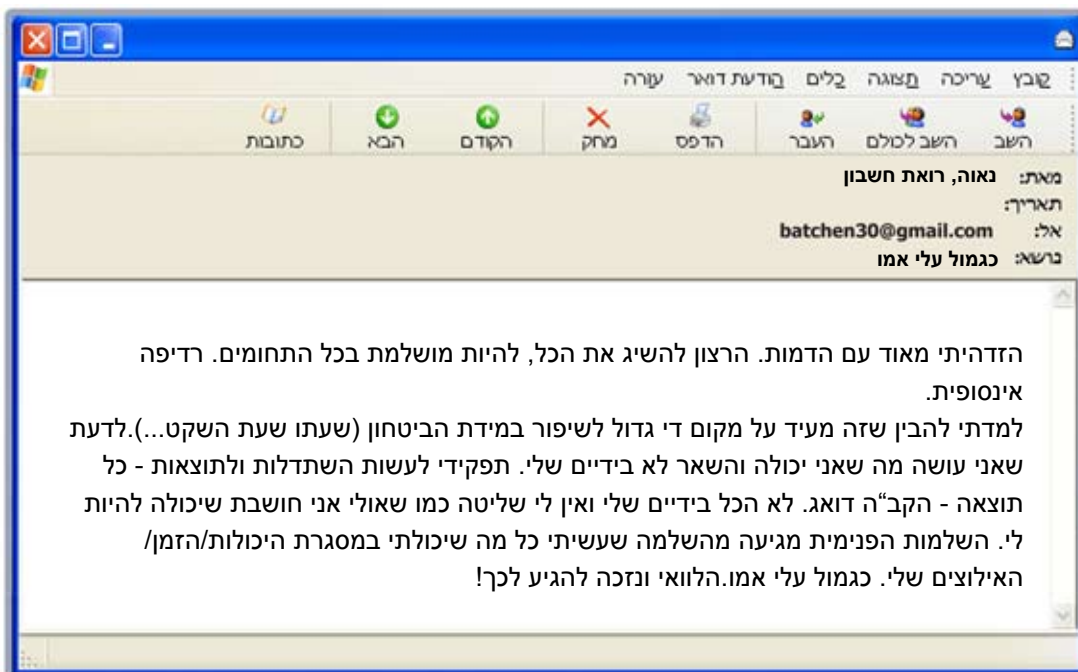
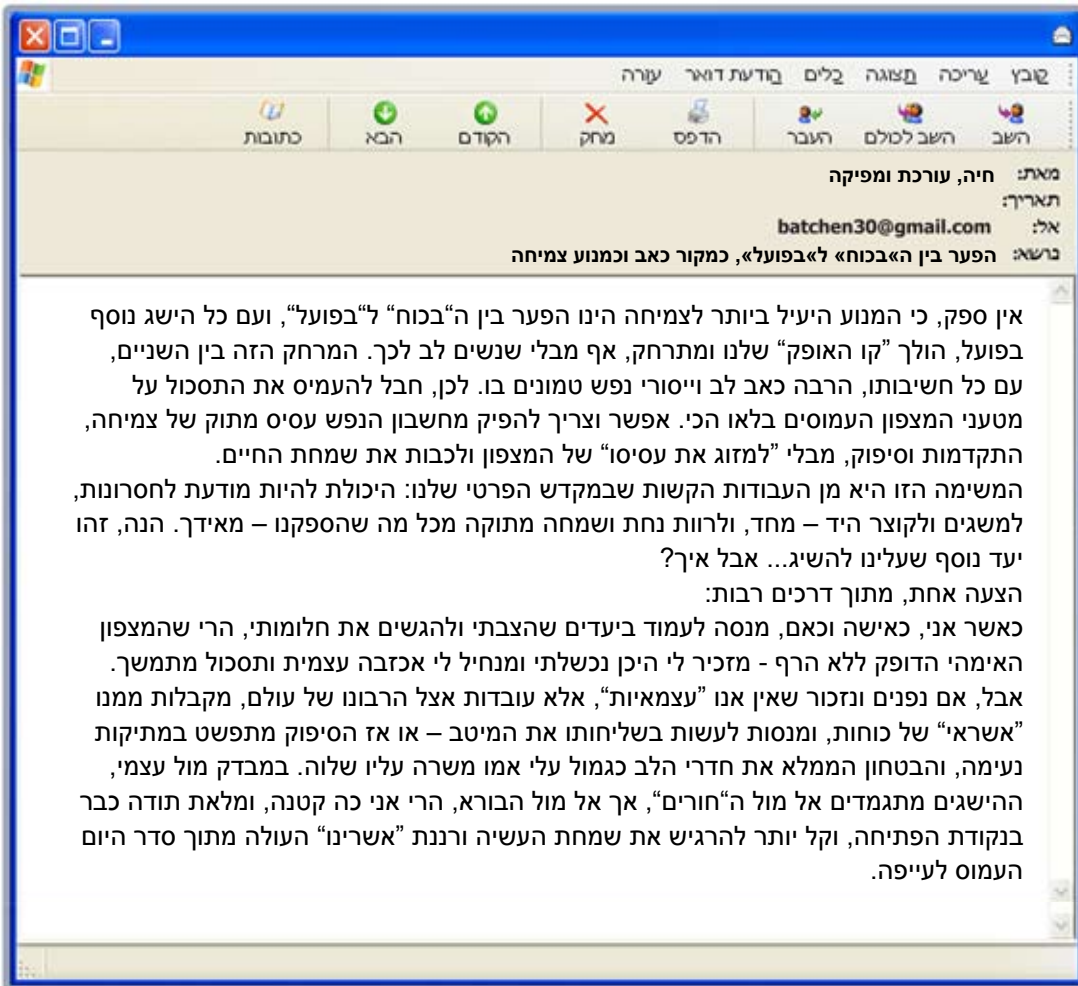

השתקפות
השקפות

השתתפות
טובות

אני מבינה, את איך יודעת להשתמש בתוכנת OPPI. לא למדתן את זה. בסדר, זה נורמלי לגמרי. תלמדי בעצמך.

איך, את שואלת.

אז ככה: בעצמך, כמו שאמרת. יש ספרים, יש תקשורת מסוננת.

אם יש לך קשיים, יש כאן כמה בנות שמכירות את זה. הן עמוסות מאד, אולי תוכלנה לענות לך פה ושם על שאלות.

איך יודעת מה התפקיד של OPPI? תלמדי ותדעי. זה חשוב מאד.

נדמה לי שהקצו לך ארבעה ימים למשימה הראשונה שלך. נכון? אז יש לך די זמן גם ללמוד וגם לבצע.

או, לא, אין צורך ללמוד הכל. ספר ההדרכה של התוכנה הוא בן 600 עמודים ומשהו. אין שום צורך שתלמדי את כולו. תצטרכי ללמוד רק מה שרלוונטי לך כרגע.

איך תדעי מה רלוונטי? זו באמת שאלה טובה. תביני טוב את המשימה שלך, אז תדעי מה חסר לך מבחינת הידע.

אם יש ספר בעברית, את שואלת.

לו ידעת כמה מצחיקה אותי השאלה הזאת.

לתוכנת OPPI יוצאת גירסה חדשה לפחות פעם בשנה. עד שיתרגמו את ה-600 ומשהו עמודים האלה כבר תצא גירסה חדשה.

אה, כך את חושבת, שתשקיעי מאמץ חד פעמי ותדעי.

אז זהו, שלא. תצטרכי ללמוד בעצמך כל הזמן. זה חלק משגרת החיים של איש מקצוע.

מה את אומרת, אף פעם לא נתנו לכן משימות כאלה, ללמוד משהו מאפס, בעצמכן?!

השתקפות

הבבואה פוגשת כל אחת מאיתנו בדרכה.

נשמח אם תחלקי אתנו את מחשבותיך על מנת שנוכל לשקף אותן בעלון הבא אי"ה.

גזפת חן

כתבה: רות

איירה: שירה

